

C.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

LEGES

et

STATUTA

COLLEGII JURIDICI

Almae Universitatis Cracoviensis,

Post Conflagrationem ejusdem Collegii ex occasione PP. Societatis Jesu, Anno Domini 1719 Die 26 Mensis Julii factam

CONSCRIPTA,

necnon

Unanimi consensu Perillustrum, Reverendissimi, Illustrum, Clarissimorum et Admodum Reverendorum Dominorum Doctorum et Professorum supra memoratum Collegium inhabitantium

RECEPTA

ac

APPROBATA

Anno

qVo ChrIstVs Leges eXpresse statVIt,

(1735)

et Ipse eas aDIMpLeVIt.,

(Can. Ideo permittente. §. His ita respondetur. 25. 9. 1.)

Leges et Statuta, quae omnium hominum constringunt vitas, intelligi ab omnibus debent, ut universi praescripto earum manifestius cognito, vel inhibita declinent, vel permissa sectentur. (l. Leges sacratissimae. C. de Legib. et Constit. Princip.)

Prima salus est, rectae fidei regulam custodire et a constitutis Patrum nullatenus deviare. (can. prima salus. 25. 9. 1.)

Contra Patrum Nostrorum saluberrima agimus instituta, si quod ipsi divino statuerunt consulto, intactum, non conservamus. (can. Ideo permittente. 25. 9. 1.)

Ea, quae ab Antecessoribus instituta sunt; nulla desidia negligantur, nulla dissensione violentur, nulla concertatione turbentur. (arg. can. Amputato. can. Cum. pia. et can. Ecclesiasticae. 25. 9. 2.)

Non est tamen reprehensibile, si secundum varietatem temporum statuta quandoque variantur, praesertim urgente necessitate, vel evidenti utilitate. (c. Non. debet. de Consanguinit. et Affinit.)

PROPHASIS.

Cunctorum Plasmator Deus, ut totius Mundi machinam miro construxit ordine. (Genes 1.) ita omnia inferiora suo ordine gubernanda praecepit (teste Apostolo 1. Corinth. 14.) Omnia honeste et secundum ordinem fiant in vobis. Ubi enim ordo non est, ibi est confusio (gloss. in Authen. de Haered. et Falcid. §. Inordinatum.) qui si in omni loco, maxime in hac inelyta CC. DD. ICTorum Domo servari debet. Domus enim ICTi (si Lucio Crasso apud Ciceronem Lib. 1. de Orator. credimus) totius Civitatis oraculum est, tam divini, quam humani juris doctissimum; in qua omnia ad amussim, omnia ad normam aequitatis, praxis antiquae et laudabilis consuetudinis, quae vim legis habet. (can. Consuetudo. dist. 1.) peragi debent. Quod ut exactius fiat statuta sequentia ab omnibus et singulis Domum hanc inelytam CC. DD. ICTorum nunc et in futurum Inhabitantibus sacrosancte et inviolabiliter servanda sunt.

STATUTUM I.

De lectione Statutorum ante electionem Praepositi.

Quemadmodum leges ab omnibus sciri. (l. 9. C. de Legib.) ita ab omnibus debent observari. (l. 3. C. eod.) Ideo ut fiat utrumque statuimus et districtè observari praecipimus, quatenus leges et statuta sequentia, ne quis ab eorum observatione ignorantia excusetur, qualibet die electioni Praepositi Domus inferius destinata, ante ipsam electionem per ultimum Collegii Professore legantur, ut ex eorum praescripto quilibet sese informet, quomodo et qualiter in hac incluta Domo se gerere et negotiis ejus prospicere debeat. Leges enim et Statuta dant formam futuris negotiis. (c. 2. et fin. de Constit. et l. 7. C. de Legib.) tuncque instituantur ac ligare incipiunt, cum promulgantur, firmanur, cum moribus utentium approbantur. (can. In istis. §. Leges. dist. 4.)

STATUTUM II.

De electione Praepositi Domus.

Ut in Apibus unus princeps est, Grues ordine literario sequuntur unam. (can. in Apibus. 7. 9. 1.) ita in omni bene ordinata communitate, unus, qui ejus curam habeat, debet esse. Proinde statuimus, ut praemissa Sancti Spiritus invocatione, qualibet Commutatione, Aestiva quidem die 19. Aprilis, Hyemali vero 19. Octobris aut his vel haram aliqua feriali die, aut aliquo alio legitimo praedimento impeditis vel impedita, aliis vel alia proximiori die non impedita, Praepositus Domus, extradita ad hoc per anteriorem Praepositum officium Praepositurae terminantem Convocatione, per CC. DD. Collegas actu Collegium inhabitantes et ad Communem Collegii Stubam, ad tertium pulsum Campanae in habitu decenti congregatos, idque ex turno, noviter vocato et ad Collegium admissio Professore excepto (qui praeter turnum, ratione ingressus sui ad Collegium, semel praepositare, electionemque sub poena Quinque Marcarum irremissibiliter solvere et pro arbitrio Communitatis convertere, sive ex turno sive ratione ingressus de se factam acceptare debet) ascendendo vel descen-

dendo eligatur ita, ut hoc officium ad singulos, nisi cum aliquibus praecipue sensu vel meritis gravatis dispensare vellet Communitas, devolvatur. Efficacius enim comissa gerimus officia, si Nostra cum Fratribus partimur onera. (c. Mandata. de Praesumpt. et. c. fin. de Offic. Archiep. presb.).

STATUTUM III.

De electione Consiliariorum Domus.

Experientia ut pote (jux. c. Quamvis. de Elect. in 6.) rerum Magistra efficacissima docemur, oculos plura videre, quam oculum. (Vesembec. de Stud. Jur.) et multas manus reddere onus levius, quam unam. (Frideric. Scot. Cons. 1. n. 297. Tom. 1. Lib. 2). Ideo statuimus et in posterum statutum haberi volumus, ut electo Praeposito domus duo per electionem, unus videlicet ex CC. Doctoribus, alter ex Professoribus habito semper respectu ad turnum et Expraepositum addantur in Convocatione Electionis Praepositi Consilarii, qui illum in oneroso officio suis adjuvent consiliis. Facilius namque peragitur officium, quod duorum fuerit societate comprehensum. (Cassiodor. Lib. 12. variar. form. epist.)

STATUTUM IV.

De munere Praepositurali diligenter obeundo.

Quoniam omnium Actionum (ut inquit Patricius Lib. 5. tit. 20. de Regn.) sit Magistra diligentia, ac ea remota, omnia quasi veterno composita in tenebris jacent et in caligine delitescunt. (Jacob. Aleman. Consult. 8. quaest. princ. 2. fol. 66.) Ideo hoc statuto Clarissimum Praepositum Collegii pro tempore existentem obligatum haberi volumus ac eundem obligamus, ut pro munere suo quam maximam diligentiam circa vindicandos Census adhibeat, vindicatos alios ad Mensam, alios pro dismembrationibus et aliis necessitatibus juxta obloquentiam pientissimarum Foundationum tum pro solutione salariorum et septimanalium Familiae Domque converti, Domum in omni honestate et decore, Familiam in rigore, conservari camque de malo corrigi et ad bo-

num (jux. can. Sicut ii. §. Necesse. dist. 47.) etiam per amotionem incitari, Collegium si reparatione aliqua indigeat, de eadem Clarissimum Procuratorem Universitatis ad quam de jure et antiqua Consuetudine reparatio hujusmodi spectat, aut si Clarissimus Procurator Universitatis in hoc fuerit tardus vel renitens ipsum Magnificum Dominum Rectorem pro tempore existentem tempestive, non expectando majorem deteriorationem rei reparandae avisari, ac ea, quae ad suum officium ex praxi et antiqua consuetudine spectare dignoscuntur, sine mora, quae unicuique est nociva. (c. Mora. de Regul. Jur. in 6.) exequi curet. Culpa enim horum adscribendum est, qui negligentiores in suo officio fuerint reperti. (l. Divus Marcus. ff. de Offic. Praesid.).

STATUTUM V.

De Officio Praepositi usurpando vel non.

Quamvis vindictio (ut ex immediato Statuto liquet) ad Clarissimum Praepositum Domus pro tempore existentem pertineat, et nemo ejus Officium, utpote alienum usurpare debeat. (c. Tua Nos. de Homicid.) tamen si quis ex Dominis Consiliariis Domus, aut quivis alius de Collegio Professor, maxime in absentia Domini Praepositi Domus Census ad Collegium spectantem perceperit et de percepto Quietationem suo vel nomine Praepositi dederit, officium ejus usurpare non censetur, quinimo illum, in officio Praepositurali satis oneroso adjuvare videtur; modo dictum Census totaliter Praeposito quamprimum venerit, restituat, alias non debet esse sine culpa; quia hoc casu se immiscuit rei ad se non pertinenti. (c. Non est. de Reg. Juris. in 6 et l. Culpa est. ff. eod. tit.).

STATUTUM VI.

De fideli proventuum Collegii inter Professores dismembratione.

Insistendo doctrinae Gentium Doctoris Pauli (1. Timoth. 5. in can. Quineunque. 11. 9. 2. relatae;) Dignum esse operarium mercede sua. Statuimus et inviolabiliter observari volumus,

ut unicuique Professori tam praesenti, quam a Convocatione absenti etiam post cessum vel decessum ejusdem, proventus eundem de Collegio et Professione tempore actualis laboris et residentiae in Collegio concernentes, eidem, aut illi, cui ipse quomodocunque etiam ultima voluntate sua commiserit, vel committi voluerit, integri acsi ipse praesens sub tempus dismembrationis fuisset, nisi causa legitima subsit, vel nisi ipsos Collegio vel Professioni cedat, assignentur ac realiter et in effectum per Praepositum vel alium, ad quem id spectabit sub paena Censibus retentis simili et aliis arbitrariis solvantur. Justum namque est, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suo commodare reperiuntur obsequium. (can. Charitatem. 12. 9. 2.).

STATUTUM VII.

De Anniversariis in tempore praescripto celebrandis.

Sicut nulla dies excipitur, qua pro viventibus et pro quibuslibet necessitatibus Dominus non deprecetur; ita nulla dies (jux. can. penult. de Consecr. dist. 1.) excipi debet, qua pro Animabus fidelium, maxime pro quibus obligati sumus orare preces Domino in Missarum sollemnitatibus non fundantur. Ideo Statuimus et Clarissimum Praepositum Domus pro tempore existentem praesenti Statuo obligamus, ut Anniversaria per Collegium celebrari solita statim et a Fundatoribus praescriptis ac hic ad finem Libri Statutorum connotatis temporibus, etiam in casu non solutionis Censuum pro aliquo Anniversario provenientes, de Communi Collegii massa, aut in defectu hujus, suo interim peculio (modo ex Censibus vindicandis speretur refusio) celebrari, pro celebrandis Clarissimos Collegas invitari, absentes vero fideliter, nullo habito personarum respectu, nisi sint in negotio Collegii, Universitatis, aut vera infirmitate detineantur, connotari curet, et eosdem absentes portione pro Anniversarii interessentia debita, inter praesentes et Anniversario interessentes dismembranda, non debere gaudere sciat. Qui enim onus sponte susceptum supportare recusat, emolumento ex illo proveniente privari debet. (c. Licet et ibi DD. de Vot. et vot. redempt.).

STATUTUM VIII.

De Custodia et Clausura Collegii.

Quia Domus sua uni cuique debet esse tutissimum receptaculum. (l. Plerique. ff. de In jus vocan.) Ideo statuimus ut Clarissimus Dominus Praepositus pro tempore existens Tertianum serio moneat et negligentem suo modo adigat, quatenus continuo ne damnum aliquis Clarissimorum Professorum per ejus negligentiam et divagationem patiatur, ingredientibus et egredientibus de Collegio observando, invigilet, illud nocte adveniente claudat ita tamen, ut si aliquem Professore, etiam in negotio proprio diutius morari contingat, eundem expectare teneatur et sit adstrictus, nihilominus Clarissimus Professor saepius et absque causa rationabili diutius extra Collegium ne moretur, si secus fecerit per Dominum Praepositum primo moneatur, ac demum (maxime si sit aliqua de ipso suspicio) per Officium Domus juxta Statuta inferius descripta puniatur. Honesti enim Viri debent esse in omnibus suis nocte adveniente. (DD. in l. 2. §. Et quia Magistratibus. ff. de Origin. Juris et colligitur ex l. Hoc edictum. §. Labeo. ff. de lis, qui deiecerint vel effugerint.)

STATUTUM IX.

De Rationibus per Clarissimum Expraepositum faciendis.

Quoniam ex Officio suo et administratione sibi commissa calculum et rationem (per Authen. de Sanctiss. Episcop. §. Oeconomique) cum diligentia bonae fidei conjuncta. (l. Si ita ff. de Manumiss. testamen.) absque omni dolo. (l. Thais. §. stichus, ff. de Fidei Commissar. libertat.) integre aperte et dilucide (d. l. Si ita. et l. Qui filium. ff. de Manumiss. testamen.) reddere teneatur. Ideo statuimus, ut statim post electionem Praepositi et Consiliariorum ejus, Clarissimus Expraepositus de expensis et perceptis generaliter omnibus sub paena Marcarum Quinque faciat calculum et Quotationem seu clarius subscriptionem suorum Registrorum a Clarissimo Praesidente Convocationis, seu

illo, cui id per Convocationem Domus committetur, obtineat, liberque pronuntietur. Calculus enim rite et legitime redditus, rationes distrahit. (tot. lit. ff. de Tutel. et rationib. distrahen.) et ab obligatione instar transactionis liberat. (l. Si pure. ff. de Fideicomissar. libertatib. et l. Emptor. §. Lucius. ff. de Pactis.)

STATUTUM X. (VIII)

De qualitate Professoris ad Collegium vocandi.

Cum discere quisque prius debeat, antequam alios doceat. (can. Non negamus. dist. 61). Ideo statuimus nullum ad Collegium vocari debere, nisi illum, qui in lectura bene exercitatus fuerit. Juridicasque lectiones diligenter sub Clarissimis Doctoribus et Professoribus Utriusque Juris exaudiverit et super hoc fidele veritatis testimonium ab illis habuerit. Absurdum enim foret aliquem prius velle docere, quam discere. (can. Si officia. dist. 59.)

STATUTUM XI. (VIII)

De Recommendatione Professoris vocandi.

Quamvis Professorum ad hoc Collegium vocatio ex antiqua consuetudine ad universitatem pertineat, tamen Praepositus Collegii pro tempore existens inhaerendo antiquae et rationabili consuetudini et Conclusioni per Universitatem Anno Domini 1714to latae et Libro Conclusionum insertae, occurrente vacatione, habito prius cum Clarissimis Dominis Doctoribus et Professoribus actu Collegium inhabitantibus consilio et assensu obtento, vocandum Professorem actu laborantem Domui et Facultati proficuum Universitati praesentet, Universitasque hunc et non alium ad Collegium et Professionem vacantem, vocet ac a violenta subjecti, vel subjectorum impositione sub nullitate ipso facto vocationis absteat. Quae enim per vim fiunt carere debent robore firmitatis. (c. Ad audientiam. de lis, quae vi metusve causa fiunt.)

STATUTUM XII. (X)

De Examine Professoris vocati.

Sic ut praemissum est vocatus ad Collegium Professor, antequam illud ingrediatur et possessionem Cathedrae adeat, debet se, similiter sub nullitate vocationis, subdere examini Clarissimorum Doctorum Collegium actu inhabitantium, ut per illud se idoneum et habilem ad docendum exhibeat. Idoneis enim Magistris non est deneganda licentia docendi, alias hoc ipso denegaretur doctrina ignorantibus. (c. Quoniam. et ibi gloss. v. Qui sit idoneus. de Magistr.)

STATUTUM XIII. (X)

De Disputatione vel Principiatura ante Ingressum praemittente.

Ad Collegium vocatus Professor, quamvis privatim per examen vires quid valeant; humeri quid ferre recusent monstraverit; tamen ad Cathedram et Professionem fidei sub paena superioribus immediate Statutis duobus expressa, admitti non debet nisi prius publicam disputationem ex Utroque Jure desumptam et per Clarissimum Dominum pro tunc Facultatis Juridicae Decanum approbatam expediverit, aut hac de speciali favore et consensu Clarissimorum Dominorum Collegarum ad certum tempus ex aliqua causa rationabili dilata se per Principiaturam ad possessionem Cathedrae admitti petierit. Qui enim honorem Cathedrae assequi desiderat, necesse est, ut vires suas, cum hoc, quod subiturus est onere metiatur. (can. Non est putanda. 1.9.1.)

STATUTUM XIV. (XI)

De tempore invitationis CC. DD. Doctorum et Pfrum pro actu responsionis et requisitis ad invitationem.

Quandoquidem laborantibus proficisci debeant esse labores, ad quos alacrius suscipiendos quoniam spes praemii invitare soleat (Menoeh. Cons. 390. n. 43. et Lib. 7. de Praesumption. Prae-

sumpt. fin. n. 1.) ideo CC. DD. Doctores et Professores per Responsurum pro Collegio Professorem triduo ante responsionem pro Disputatione invitentur et unicuique Quaestio Typis expressa officiose ad manus in propria ejus residentia reddatur, ac inhaerendo antiquae consuetudini unicuique Clarissimo Doctori in vim laboris, quæ in disputando subiturus est, aureus Hungaricæ unus, Professori vero Imperialis unus idque circa invitationem pro Disputatione, jam autem Clarissimo Facultatis Juridicæ Decano circa approbationem Quaestionis duo Aurei Hungaricæ sub non admissione ad Responsionem reponantur. Aequum enim est laborem cujusque digna remuneratione compensari. (c. Cum secundum. de Praeben. et l. fin. §. Similiter. C. de Alluvionib.).

STATUTUM XV.

De jucundo ingressu.

Siquidem Sacris Literis (Proverb. Cap. 15. vers. 13 Cap. 17. vers. 22. et Cap. 25. vers. 20.) Sacris cann. (can. Convivia et seqq. dist. 44. ac ll. C. de Public. laetit.) animi exhilaratio, cibi et potus sumptio, maxime si sit moderata et causam honestam habeat, non improbetur; ideo Statuto praesenti Clarissimus Professor, propter successum et exitum secundum Responsionis suae pro Collegio, ab appositione portionis in vim jucundi ingressus non arcetur, quinimo penes consuetudinem immemorabilem ac in legem tractam suamque hac in parte alacritatem et generositatem conservatur. (Inquit enim Gregor. Nazian. de Beatid. fol. 31.) Beatus, cui ob res ad faciendum propositas laetari, placere et exultare licet.

STATUTUM XVI.

De admissione Professoris ad Collegium et solutione Ingressus.

Quoniam ad Cathedram admisso Professori, ea, quæ Cathedram sequuntur negari non debent. Ad concessionem enim unius expresse, videntur tacite concessa illa, sine quibus conces-

sio expressa esset inutilis. (Alexan. de Imol. in Summario l. 2. ff. de Jurisdic. omn. Judicium.) Ideo statuimus ut Professor per Convocationem Domus ad hoc institutam, petitione prius competentis facta, ad vocem activam et passivam Habitationem, participationem de Mensa, dismembrationes et alias quascunque obventiones ac proventus Collegas Juridicos concernentes, repositis prius sub paena in statuto 11. expressa ad manus Praepositi pro tempore existentis ratione Ingressus florennis Polonicilibus Trecentis inter Collegas Actuales, non computato Ingredientie dismembrandis, admittatur. Qui enim ex participatione de proventibus Collegii sperat commodum, aequum est, ut per solutionem Ingressus patiatur incommodum. (jux. Reg. Qvi. sentit. de Reg. Juris. in 6).

STATUTUM XVII. XIV

De Juramento per Ingredientem Professorem praestando.

Justitiae et rationis ordo suadet, ut qui sua a successoribus desiderat servari, proculdubio decessorum suorum Statuta custodire et observare tenetur. (can. Justitiae. 25. 9. 1.) Ideo Clarissimus Professor Collegium hocce ingrediens, antequam ad illud et ejus Privilegia ac emolumenta admittatur, super Statutis Collegii omnibus et Singulis servandis, secretis non revelandis et bono Collegii promovendo, stipulatam manum, quae vim juramenti habet, Clarissimo Domino Collegae pro tunc Convocationi praesidenti, sub paena non admissionis ad Collegium, dare debet. Id enim quod contra bonos mores non injungitur, pro eorum inter quos vivitur, societate servandum est. (can. Illa autem. dist. 12).

STATUTUM XVIII. (XV)

De Seniore ad Contubernium Jurisperitorum vocando.

Quandoquidem Privilegio Reverendissimi olim Joannis Konarski, Episcopi Cracoviensis Die 1ma Mensis Junii Ao 1519no et Statuto Universitatis Rectoratu Magnifici Domini M. Joannis

de Pilca Die 24. Mensis Augusti 1491. formato praescriptum sit, ut Senior Bursae Juristarum inter alios cum locus vacat in Collegio, prior ad vacandum debeat esse; ideo Statuimus et Perillustrem ac Reverendissimum Dominum ex Collegio Nostro Juridico Canonicum, uti et tanquam dietae Bursae Provisorem natum hoc Statuto obligatum haberi conamur, quemadmodum obligamus, quatenus vacante Senioratus praefatae Bursae Professione, Virum talem per universitatem eligendum proponat, qui in Utroque Jure per exauditas Lectiones exercitatus fuerit et examen post vocationem sui ad Bursam seu Contubernium, coram Clarissimis Doctoribus Collegium Juridicum inhabitantibus ante Principiaturam more Collegarum vocatorum, sub nullitate suae ad Contubernium vocationis, subire sit adstrictus. Quae enim ad perpetuam utilitatem instituta sunt, nulla debent immutatione variari. (can. quae ad perpetuam. 25. 9. 1).

STATUTUM XIX.

vide XLVI. p. XV.

De tempore lectionis D. Senioris Bursae Jurisperitorum et non usurpatione eorum quae spectant ad formales Collegas Juridicos.

Quamquam Senior Contubernii Jurisperitorum gratia praelegendae Lectionis Regularum Juris diebus Sabbativis Pervigiliorum ac silentii tempore ad Cathedram Clarissimorum Professorum Juris secundum antiquam Consuetudinem admittatur, et a Professione ad quam vocatus est, Professor Utriusque Juris intituetur; tamen ad Actus Collegas actuales Juridicos concernentes, utpote praesentationes Doctorandorum, Convocationes Domus et his similia formalibus Collegis praejudicium quodcumque et quomodocumque inferentia (nisi id de consensu omnium fiat) se ingerere non debet idque more Antecedaneorum suorum Seniorum. In jus enim ipsorum successit, jure illorum uti debet. (l. Qui in jus. ff. de Regul. Juris.)

STATUTUM XX.

De Optione Habitationum et Celariorum.

Quoniam senium et prioritas in omnibus attendi et ab omnibus observari debeat; ideo etiam in optione Habitationum et Celariorum hujus inelytae Domus more et praxi aliarum Communitatum eandem prioritatem observandum esse statuimus et decernimus Habitationemque vel Celarium quomocunque vacantem vel vacans priori ad Collegium vocatione Professori, nisi ipse noluerit et priori sua Habitatione (quam unicam tantum habere et possidere debet) contentusque fuerit, conferendam vel conferendum esse censemus. Valde enim iniquum et absurdum est, si novi antiquis minus meriti emeritis praeferuntur. (can. Statuimus. dist. 61. et can. fin. ac ibi gloss. v. Praeferre. dist. 75.)

STATUTUM XXI.

De immissione Professoris in possessionem Habitationis.

Cum traditio rei, tribuat possessionem ejusdem (c. Ex literis. de consuetud.) ideo Professor accepta in Convocatione Domus Habitatione se ad ejus possessionem et omnium ad eam spectantium per Officium Domus, vel si sit impeditum saltem per traditionem Clavium ad Habitationem acceptam spectantium, immittere petat. Clavibus enim traditis videtur tradi possessio eorum, quae sub Clavibus continentur. (l. Clavibus. ff. de Contrahen. emptio.)

STATUTUM XXII.

De conservatione et reparatione Habitationum.

Quandoquidem Habitatione ad habitandum alicui commissa et ea, quae in illa sunt (per tex. l. Si ita. §. Domo. ff. de Fundo instruct.) committi videntur; ideo Clarissimo Professori Habitatione per Convocationem Domus collata, et omnis suppellex ad Habitationem spectans collata censetur, quam Habitationem cum suppellectili per Praepositum Domus registrata et omnibus attinen-

tiis ac pertinentis ad eandem spectantibus in suo statu Clarissimus Professor conservare studeat; imo cum suam Domum (per l. Domum suam. ff. de Regul. Jur.) unicuique reficere, modo non officiat alteri, liceat, eandem pro arbitrio et commodo suo, absque laesione tamen Parietum et Celariorum, alias ad restaurationem eorundem proprio sumptu faciendam tenebitur, reficere, refectionem picturis, promptuariis, parietum coronis ligneis alias Listwami et aliis ornamentis adornare poterit, modo in egressu de illa quae clavo parieti affixa sunt et sine laesione parietis avelli non possunt reliquat. Omne enim quod solo inaedificatur, solo cedere debet. (§. Cum. in suo. Instit. Imperial. de Rer. division).

STATUTUM XXIII.

De Charitate mutua.

Quemadmodum sine via pervenit nullus, quo tendit, ita sine charitate, quae via est, non ambulare possumus sed errare. (can. Charitas. dist. 2. de Poenit). Ut igitur recte in omnibus ambulemus et ne in quopiam erremus; statuimus quatenus in nobis mutua charitas [quae est omnium bonorum radix (can. Quia radix. loc. cit.)] servetur. Nos invicem, non propter aliquas utilitates, non propter Affinitates vel Consanguinitates, sed propter hoc tantum, quod (jux. d. can. Chartas. §. Proximos). Naturae Nostrae simus participes diligamus. Nihil in Nobis nocendi cupiditate fiat, sed omnia consulendi charitate nihil immaniter, nihil inhumaniter. (can. Prodest. 2. 3. 9. 1). Nunquam a Nobis etiam in adversis (quae Deus avertat) charitas recedat; quia eo ipso, si a Nobis, etiam in illis recederet, simulata foret. (can. Ficta charitas. d. dist. 2. de Poenit.) semper maneat; quia alias quae aliquando deseri potuit, nunquam vera fuit. (can. Charitas quae. loc. cit.) radicetur in Nobis, sic omnia mala eradicabuntur. Ubi enim charitas radicata est, ibi nihil mali esse potest. (can. Radicata. d. dist. 2. de Poenit).

STATUTUM XXIV.

De Concordia servanda et discordia vitanda.

Ut concordiam unitas, ita discordiam dualitas inducit. (colligitur ex. can. In Apibus. 7. 9. 1). Statuimus igitur quatenus inter Clarissimos Professores Domum hanc inhabitantes concordia, quæ res parvæ crescunt, discordia vero maximæ dilabuntur, servetur, unitas et pax, quæ est vinculum charitatis. (c. Novit. §. Licet autem. de Judic.) ab omnibus inviolabiliter teneatur, discordia, rixæ et dissensiones evitentur, ac ille, qui eas seminat, vel aliquando seminare audebit pro primo moneatur, pro secundo mulctetur, pro tertio gravioribus poenis compescatur. Qui enim societatem fraternitatis discordiæ peste contaminat, Deum, qui Charitas est tanquam Judas prodit. (can. Absit. 11. 9. 3).

STATUTUM XXV.

De reverentia Majorum et Minorum observantia.

Siquidem non solum in Communitatibus, verum etiam ubi vis locorum Majoritas et Superioritas attendatur, Minoresque Majoribus debitam reverentiam præstare debeant, idque vel in obsequio exhibendo. (can. et subdiacono. dist. 93.) vel reverentiam (ad quam et qualem tenetur Filius Patri) ex justitia impendendo. (can. Est ordo. 33. 9. 5.) vel in sedendo et stando. (can. 20. et 24. dist. 93.) in diligendo. (can. Esto. dist. 95.) eos temerarie non arguendo, vel judicando. (can. Nolite. dist. 21.) defectus eorum non revelando, sed potius cooperiendo. (can. In scriptis. dist. 96). Ideo et in hac inclyta Domo nostra hæc omnia, quæ immediate allegatis canonibus mandantur stricte et sub poenis arbitrariis observari statuimus. Volumus nihilominus et sub iisdem poenis præcipimus, ut Majores sint in omnibus exemplo Minoribus. (can. Qualis. 8. 9. 1. can. Nolo. 12. 9. 1, et c. Cum ex eo. de Poenit. et Remiss.) eosdem in bonis imitari etiam non dedignantur. (can. Constantinopolitana. dist. 22.) oppositionem illorum, vel unius ex illis, modo illam juste fuisse et esse oppositam ostendant, vel aliquis eorum ostendat (per tex. c. Ex parte. et

ibi gloss. v. *Opponere. de Concess. Praeben.*) aegre non ferant, eosdem ut decet et expedit paterno affectu prosequantur. Ad hoc enim dispensationis divinae provisio diversos gradus et ordines constituit distinctos, ut dum reverentiam Minores Majoribus exhiberent, Majores Minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret et ex diversitate connexio, et recte singulorum officiorum gereretur administratio. (can. *Ad hoc. dist. 89.*)

STATUTUM XXVI.

De admissione honestarum vel inhonestarum personarum.

Cum omnis, qui a Crimiibus flagitiorum et facinorum vitam suam custodit, sibi bene facit, qui vero non solum vitam suam, sed etiam famam custodit, et in se et in alios misericors est (can. *Non sunt. 11. 9. 3.*) Nobis enim solummodo vita Nostra, aliis etiam fama nostra necessaria est. (d. can. *Non sunt.*) qua ne unquam apud alios laboremus, non solum nitorem vitae et conscientiae, sed etiam bonae famae odorem inhaerendo (c. un §. *Ad exhibendum. de Sacr. unct. et gloss. in Extravag. commun. Execrabilis. v. Bonae famae. de Praeben. et dignit.*) curare debemus. Statuimus igitur [ut sit semper de nobis bona fama ne eam negligentes in Nosmetipsos (jux. can. *Nolo. 12. 9. 1.*) crudeles simus] quatenus inhonestae et suspectae personae apud Nos et in Residentiis Nostris, locum standi non habeant, et qui tales admiserit ac de mala cum illis conversatione legitime convictus fuerit, primo in tribus Marcis, secundo in sex puniatur, tertio tanquam incorrigibilis et in seipsum crudelis de Collegio excludatur. Resecandae enim sunt putridae carnes, et scabiosa Ovis a caulis repellenda; ne tota Domus massa, corpus et pecora ardeant, corrumpantur, putrescant et intereant. (can. *Resecandae. 24. 9. 3.*) Quodsi autem aliquis Professorum honestam Matronam aut Consanguineam, modo eam non pernocket, apud se habere voluerit, statim alium Professore, maxime si sola venerit (ut suspicio omnis tollatur) accersire curet, ac sic cum ea, in praesentia alterius Professoris, aut aliorum honestorum virorum vel Mulierum, colloquatur. Naturale enim foedus in Consanguineis, ho-

nestis et non suspectis personis nihil saevi permittit suspicari. (c. et Nobis. de Cohabit. Cleric. gloss. in c. Cum in juventute. de Praesumpt. et l. Eum qui. C. de Episcop. et Cleric.).

STATUTUM XXVII.

De pernoctatione extra Collegium.

Licet omnis suspicio potius repelli, quam approbari et recipi debeat. (can. Oves. 6. 9. 1.) et in dubiis de quolibet bene semper praesumendum sit. (glos. in Extravag. Joann. 22. Qvovrundam. v. Speramus de Verb. signific.) tamen si Professor dimissa honesta requie habitationis suae, alibi eandem cum suspicione quaerat, providimus et Statuimus, qvatenus nullus, nisi sit rationabilis causa et omnis absit suspicio, extra Collegium pernoctare audeat, qvodsí secus facere praesumpserit et in loco inhonesto repertus vel convictus fuerit, poenis in Statuto immediate posito expressis subiaceat irremissibiliter. De similibus enim ad similia procedendum est. (l. Non possunt. ff. de Legib. et Senat. Consult.) Qvos namque par facinus coinquinat et aequat, utrosque similis poena comitetur. (l. Si qvenqvam in fin. et ibi gloss. v. Par facinus. C. de Episcop. et Cleric.).

STATUTUM XXVIII.

De Optione Beneficiorum et Professionum.

Qvod de optione Habitationum supra Statut. 20. statutum est, id ipsum ad Beneficiorum et Professionum optionem ipsius aequitatis ratio, quae, (secundum Bald. in c. Dilectis. de Rescript.) ipsa lex est, extendere svadet et non immerito. Ubi enim eadem militat ratio, ibi idem jus statui debet. (l. Illud. ff. Ad. l. Aquil. et l. 1. §. 1. ff. de Fonte). Qvapropter statuimus, ut in Beneficiorum et Professionum optione habito respectu ad non habentes et idoneos (jux. Declarat. Concil. Trid. Sess. 24. Cap. 18. de Reform.) prioritas vocationis ad Collegium, meritum et idoneitatis sancte et inviolabiliter observetur. Qvi enim est prior tempore, debet esse potior jure. (c. Cum autem. de Jurepatr. c. 1. de Ma-

gorit. et obed. et l. Potior. ff. Qui potior, in pignor. habeant.). Unde illud: Contra majorem, nemo praesumat honorem. (l. Quia etsi et ibi gloss. v. Non possumus. ff. de Alien. Judic. mutat. causa facta).

STATUTUM XXIX.

De modo conferendi Beneficia Collegii Extraneis.

Siquidem Beneficia Collegio incorporata et ad ejus collationem spectantia exiguos habeant proventus adeo, ut ex illis sustentatio debita esse nequeat: ideo statuimus, ut hujusmodi Beneficia pro unica duntaxat vice, nisi aliter Collegio visum fuerit, etiam Extraneis conferri possint et valeant. Caeterum quia receptor Beneficii naturaliter benefacientibus benefacere teneatur (per l. Sed etsi lege §. Consuluit. ff. de Petit. Haeredit.) ad auctionem ejusmodi Beneficii ex collatione Collegii accepti, tum quam minimam obligationum (ut exactius penes Professionem per Professorem adimpleantur) impositionem obligetur idque in effectu et non in verbis tantum praestandam. Promittentibus namque maria et montes non est credendum (jux. gloss. l. Non omnes. §. Qui transfugit. v. Ea. ff. de Re militar.). Ubi enim opus est facto, ibi verba non sufficiunt. (l. Peculium. in fin. ff. de Pecul.). Facta ntique sunt verbis potiora. (l. De pupillo. §. Meminisse. ff. de Nov. oper. nuntiat.) et carius est modicum praesens, quam multa futura: (l. Cum hi et ibi gloss. v. Modico. ff. de Transact.) Quod idem (Claudian. in d. gloss. Modico.) confirmat inquires: Omne futurum despicitur svadentque magis praesentia fructum.

STATUTUM XXX.

De Mensa Collegii instituenda et manutenenda.

Licet hactenus communis Collegii mensa sit intermissa, tamen ad eandem manutenendam non solum Foundationum praescriptis, verum etiam majori Professorum commoditate, minori pro eadem expensarum, quae ex symbolis, hoc est plurium collatione (jux. gloss. can. Non oportet. v. Ex Symbolis. dist. 44.)

proveniunt, erogatione ac aliis rationibus animum cujuscunque permoventibus compellimur; ideo reassumendo antiquam laudabilem hujus Collegii de manutenenda communi mensa consuetudinem, statuimus et ordinamus, ut Praepositus Collegii pro tempore existens, ex Censibus ad Mensam Collegii spectantibus, Mensam communem quotidie, idque diebus feriatis media duodecima, jam vero diebus non feriatis hora undecima, Caenam vero hyeme hora Sexta, aestate hora Septima juxta cursum medii Horologii, haberi, portiones pro diversitate dierum diversas apponi, alias consuetudinem antiquam hujus Collegii et aliorum observari curet. Praecedens enim consuetudo et ratio quae consuetudinem svasit, tenenda est. (can. Consuetudo. dist. 12.)

STATUTUM XXXI.

De Portione Professoris a Mensa absentis.

Quoniam qui alimenta negat, necare videtur. (l. Necare. ff. de Liber. agnoscen). Ideo Clarissimus Dominus Praepositus pro tempore existens absenti a Mensa Professore et Lectionem hac die si est non feriata legenti, alimenta hoc est portionem eundem concernentem non denegat, imo eandem exceptis pultibus, multo magis si sit in negotio Collegii vel Universitatis et hac die speretur, in Culina asservari curet. Absentia enim ejus, qui causa communi abest, neque ei, neque alii damnosa esse debet. (l. Absentia. ff. de Regul. Jur.).

STATUTUM XXXII.

De benedictione, gratiarum actione et aliis circa mensam servandis.

Quandoquidem Cibus, maxime in sortem Dei electorum debeat praecedere benedictio, inter Cibus lectio, post cibum gratiarum actio. (can. Quando autem. dist. 44.) ideo inhaerendo ejusmodi canonis dispositioni decernimus, ut Clarissimorum Dominorum Professorum, per pulsum Campanae ad Mensam vocatorum prior versum incipiat et cibum benedicat, factaque benedictione, omnes et singuli ordine vocationis ad Collegium,

ad Mensam sedeant, alter alteri honorem praebeat, per vices Cibum et potum unusquisque sumat, nullus alterius tam praesentis, quam absentis famam et nomen aculeatis verbis pungere ex irrisione reprehendere, aut inanes fabulas, sub carentia sequentis diei portionis aut plurimum (sic) pro ratione delicti, proferre audeat, sed lectioni sacrae scripturae, per unum ex Servitoribus Clarissimorum Collegarum septimanatim sub carentia portionis toties, quoties intermissa fuerit, eousque faciendae, quousque priori Professori ad Mensam tunc praesenti videbitur, quisque attendat, ac tandem finita Mensa omnes assurgendo gratias Deo agant, alternatimque Psalmum Deprofundis cum versibus et Collecta (Inclina Domine etc.) pro anima Petri Sacerdotis recitent et alteram Collectam pro omnibus Benefactoribus (Deus veniae largitor etc.) addant. Illis enim debemus esse obnoxii, a quibus Nos recepisse beneficia recognovimus. (c. Cum in officiis. de Testam.)

STATUTUM XXXIII.

De Refectionibus apponendis.

Quoniam praeter ordinariam Mensam Communitates et Collegia, maxime diebus sollemnioribus Refectiones suas seu portiones extraordinarias habere soleant; ideo et hoc Collegium more aliorum Collegiorum illis gaudere debet. Statuimus igitur, ut Dominus praepositus Domus statis et ad finem Statutorum praescriptis diebus Refectiones, praevio consensu omnium Collegiatorum, vel ex residuitate Censuum pro mensa ordinatorum, vel ex illis portionibus, quae ob absentiam a Mensa Professoris vel Professorum (quae absentia Clarissimo Domino Praeposito, ne frustra pro Mensa expendat pridie denuntiari debet) remanserunt, vel ex aliis obvipientis accidentalibus, apponi enret. Quidquid enim locis, temporibus et personis convenit, diligenter attendendum et servandum est. Fieri nempe potest, ut sine aliquo vitio cupidinis, vel voracitatis pretiosiori et lautiori cibo sapiens utatur, insipiens autem faedissima gulae flamma in vilissimum olus ardescat. (can. Quisquis. dist. 41.)

STATUTUM XXXIV.

**De Servitoribus Professorum non multiplican. et
correctione eorum.**

Cum omnis multitudo nihil habeat honesti, imo saepesae-
pius pariat confusionem. (Authen. de Referendar. Collat. 2. et
ibi gloss. v. Honestum.) ideo et in hac Domo multitudinem Ser-
vitorum statuimus vitandam esse, nullumque Professorem plures,
quam unum de communi Mensa alendum debere fovere Servito-
rem decernimus. Si vero aliquis ex Professoribus pro honore suo
et honestate alterum Servitorem penes se retinere voluerit, eidem
de alimentis providere teneatur. Ut enim Servus Domino operari.
(l. Statuliberos. §. Si quis servorum. ff. de Statuliber.) ita ab eo
ali debet. (l. cum plures. §. penult. ff. de Administr. et peric. tu-
tor.) Caeterum isti omnes Servitores in omni modestia se gerant,
prava consortia vitent, fabulas (quae iuter Dominos odia aliqua
concitare possent) non disseminent, ad Culinae excepta necessi-
tate saepius non descendant, ibique ultra necessitatem non mo-
rentur, sed quisque in residentia sui Domini, vel suo reclinatorio,
ut praesto adsit ad obsequium se contineat, Cauponas non vi-
sitent, Chartas, Aleas et alios lusus prohibitos et inhonestos non
exerceant, alias si quis Servitorum talis inventus fuerit, per Do-
minum proprium, vel etiam per Clarissimum Praepositum Do-
mus, ne alios corrumpat, corripatur. Saepe enim malorum con-
sortia etiam bonos corrumpunt, quanto magis eos, qui ad vitia
(quales sunt Juvenes) praei inveniuntur. (can. Saepe. 28. 9. 1.)
Verum si in corrigendo Servitore Dominus fuerit remissior, Cla-
rissimus Praepositus, ut praemissum est ex Officio suo, quod
illi more aliorum Collegiorum competit, in eum animadvertet,
nec huiusmodi animadversionem (modo non fiat dolosa) Domi-
nus vitio vertet, vel pro injuria reputabit. Qui enim jure suo uti-
tur, nemini injuriam facere videtur. (c. Cum Ecclesia. de Elect.
et. l. Injuriarum §. 1. ff. de Injuriis.) Delicta utique non debent
manere impunita (l. Si ita vulneratus. §. 2. circa med. ff. Ad l.

Aquil.) Nec malitiis hominum est indulgendum. (l. In fundo alieno. §. penult. ff. de Rei vendic.)

STATUTUM XXXV.

De Custodia Ignis.

Quanta damna negligens custodia ignis inferre soleat, nuper in Domo Nostra hac paenitus praeter parietes muratos cum Bibliotheca et praetiosa tam communi, quam Professorum particulari suppellectili ex occasione PP. Societatis Jesu, igne consumpta experti sumus. Statuimus igitur et districte praecipimus, ut non solum communis familia, sed etiam ipsi Clarissimi Professores ac servitores eorum, ignem exactissima diligentia custodiant, eundem semper in laterna, praecipue ibi, ubi materia ustioni apta reperiatur, deportent, caudalam parieti ligneo non applicent. Quodsi secus fecerint, vel aliquis eorum fecerit, per Praepositum moneatur, ac tandem pro arbitrio puniatur. Ignem enim negligenter servantes manere non debent impuniti. (l. Nam salutem. §. 1. ff. de Offic. Praefect. Vigil.)

STATUTUM XXXVI.

De Librorum ex Bibliotheca acceptione et Bibliothecarii electione.

Quoniam naturaliter quilibet scire desideret. (l. Apud Julianum ff. de Fidei Commisar. liberet.) vel a peritis, vel a mutis Magistris Libris, qui ad Scientiam acqvirendam. (jux. c. Exiit. §. In alio quoque de Verb. Significat. in 6.) simpliciter sunt necessarii, discere, illosque quoties opus est et necessitas exigit, consulere debet. Quod ut facilius fiat, statuimus, quatenus unicuique Professore, hic in Collegio manenti facilis sit ad dictos mutos Magistros Libros in Bibliotheca Collegii existentes accessus, ita tamen, ut eosdem extra sine consensu Bibliothecarii, per Communitatem quolibet Anno eligendi vel reeligendi ac subscriptione sui in Libro ad id comparato, seu alias submissione de restituendis acceptis danda, multo magis extra Collegium efferre sub paenis

arbitrariis non audeat, sed iisdem Domi et absque deterioratione eorum eousque utatur, quousque materiae sibi necessariae arcana non penetraverit. Scholasticis enim nihil debet esse absconditum in ea arte, cui student. (In Prooem. ff. §. Discipuli.)

STATUTUM XXXVII.

De Judiciis exercendis.

Quia parum est condere jura, nisi sint qui ea tueantur, ac debitae executioni demandent. (c. Ubi periculum. §. Praeterea. de Elect. in 6. c. un. §. Et quoniam. de Stat. Regular. in 6. et l. 2. §. Post originem. ff. de Origin. jur.) Statuimus ideo, ut Clarissimus Dominus Praepositus hujus Domus sit Custos legum, transgressores earum juxta tenorem et obloquentiam Statutorum superius descriptorum, quae ad corticem servanda sunt. (Bartol. in l. Cum Navarchorum. C. de Naviculariis.) et pro delicti qualitate, quae paenes lenire vel aggravare solet. (can. Non afferamus. 24. 9. 1. et c. fin. §. fin. de Clandest. desponsat.) praemissa semper, (jux. c. Reprehensibilis. de Appell.) monitione puniat. (arg. can. Pro qualitate. 26. 9. 7.) exceptioni et appellationi justis et legitimis, quibus jura deferre mandant et praecipiunt, ad quem de jure et praescripto Statutorum Universitatis deferre debet, deferat, suoque ingenio non innitatur, sed legum, Statutorum et Clarissimorum Dominorum Consiliariorum unaque cum illis Judicia exerceat et Sententiam de consensu eorum expresso dicat. Integrum enim est judicium, cum plurimorum Sententiis confirmatur. (can. Extra conscientiam. dist. 64.) et quod a pluribus quaeritur, facilis invenitur. (can. De quibus dist. 20.) Per plures namque homines, perfectissima veritas revelatur. (l. fin. ad fin. 6. de Fideicommissis.)